

پیش دبستانی در ایران، ژاپن و انگلستان

با نگاهی به مقایسه‌ی مفاهیم و شیوه‌های آموزش علوم تجربی دوره‌ی پیش دبستان

سیده فاطمه نامجوی | کارشناس ارشد پیش دبستان

اشاره

خوانندگان محترمی که در دوره‌ی آزمایشی با ما همراه بودند، به یاد دارید که در بخش پژوهش مجله سعی کردیم که پژوهش‌های مرتبط با پیش دبستانی در مراکز پژوهشی کشور، دانشگاهها و نیز پژوهشکده‌های آموزش پرسورس را به طور کامل و نیز در حد چکیده معرفی کنیم. آنچه در پی می‌آید، چکیده‌ی یک پژوهش دانشجویی برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد است. گفتنی است این پژوهشگر، در ماه‌های اخیر از نتایج یافته‌های خود دفاع کرده است.

مقایسه‌ی مفاهیم و شیوه‌های آموزشی علوم تجربی دوره‌ی پیش دبستان در کشورهای ایران، ژاپن و انگلستان

چکیده

این پژوهش کاربردی که تحقیقی نویی در مطالعه‌ی تطبیقی مفاهیم و شیوه‌های آموزشی علوم تجربی دوره‌ی پیش دبستان در کشورهای ایران، ژاپن و انگلستان به شمار می‌رود، پژوهشی است توصیفی، مبتنی بر تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای که با استفاده از روش چهار مرحله‌ای پردی انجام شده و در پی پاسخ گویی به سه سؤال زیر است:

۱. در حال حاضر چه مفاهیمی از علوم تجربی در دوره‌ی پیش از دبستان در سه کشور ایران، ژاپن و انگلستان تدریس می‌شود؟
۲. روش‌های آموزش مفاهیم علوم تجربی در کشورهای ایران، ژاپن و انگلستان

در دوره‌ی پیش از دبستان چگونه است؟
۳. چه مفاهیم علمی را در دوره‌ی پیش از دبستان می‌توان آموزش داد؟
برای جمع‌آوری اطلاعات، از روش کتاب‌خانه‌ای به صورت فیش‌برداری استفاده شده است. به این صورت که با مراجعه به پایگاه‌های معتبر اطلاعاتی در مورد نظام‌های آموزش پرسورس جهان، جستجو در منبع کتاب‌خانه‌ای (کتب، مقالات، پایان‌نامه و...) بررسی اسناد و مدارک از طریق اینترنت و هم‌چنین مراجعه به سطرته‌های کشورهای مورد نظر در ایران، اطلاعاتی جمع‌آوری شده و سپس مورد مطالعه قرار گرفته و در نهایت، اطلاعات مورد نظر برای پاسخ گویی به سؤالات از آن‌ها استخراج شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد مفاهیم علوم تجربی دوره‌ی پیش از دبستان که در سه کشور ایران، ژاپن و انگلستان تدریس می‌شود تا حدود زیادی شبیه به هم‌اند و فقط در برخی موارد، تفاوت‌های جزئی دیده می‌شود.
این مفاهیم را می‌توان در سه دسته‌ی کلی به شرح زیر گنجانند:
الف - مفاهیم طبیعی و زیستی
ب - مفاهیم فیزیکی
پ - مفاهیم بهداشتی و نکات ایمنی.

همان‌طور که گفتیم مفاهیم علوم تجربی که در دوره‌ی پیش دبستانی در این سه کشور مورد تأکیدند، تقریباً شبیه به هم‌اند ولی در روش‌های تدریس، که به عنوان وسایلی برای تمهیم مفاهیم و رسیدن به اهداف آموزشی از آن‌ها یاد می‌شود، این شباهت کم‌تر مشاهده می‌شود و کشورهای ژاپن و انگلستان در مقایسه با کشور ایران، از روش‌های تدریسی

که بیش‌تر به آموزش مفاهیم علوم اختصاص دارد و از آن‌ها به عنوان روش‌های تدریس فعال یاد می‌شود استفاده می‌کنند.
نکته‌ی قابل توجه در زمینه‌ی آموزش مفاهیم علوم تجربی دوره‌ی پیش از دبستان در این سه کشور، این است که آموزش مفاهیم علوم تجربی در کشورهای ژاپن و انگلستان نسبت به کشور ایران، تلفیقی و نیز یکپارچه‌تر است. هم‌چنین، نتایج حاصل از این مطالعه نشان می‌دهد که برای آموزش مفاهیم علمی نمی‌توان سن خاصی را مشخص کرد. تعلیمی مفاهیم علمی را می‌توان در سنین پیش دبستانی به کودک آموزش داد، به شرط این‌که مطالب آموزشی متناسب با رشد ذهنی و شناختی، رشد زهلی و گفتار، رشد اجتماعی و رشد عاطفی یادگیرنده بوده و نیز با نیازها، توانایی‌ها و سطح درک و فهم کودک تناسب داشته باشند؛ به بیانی دیگر، بررسی باید با ویژگی‌های رشدی مشتری که ملاک انتخاب در تدریس مفاهیم، آن‌ها را مدنظر قرار دهد؛ در غیر این صورت، هم تلاش‌های مربی و هم مشتری بی‌بهره و بی‌نتیجه خواهد بود پایه‌های فهم مطالب علمی باید در این دوران در کودک شکل گیرد و در مقاطع تحصیلی بعدی کامل و کامل‌تر شود.

کلید واژه‌ها: آموزش پرسورس پیش از دبستان، علوم تجربی، مفاهیم آموزشی و شیوه‌های آموزشی.

درباره پژوهش دکتر فرخنده معیندی در مقام استاد راهنما و دکتر یحیی مهاجر در مقام استاد مشور حضور داشته‌اند. اصل پژوهش در کتابخانه‌ی دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی (ره) نگهداری می‌شود.

